

IDŹ DO

PRZYKŁADOWY ROZDZIAŁ

SPIS TREŚCI

KATALOG KSIĄŻEK

KATALOG ONLINE

ZAMÓW DRUKOWANY KATALOG

TWÓJ KOSZYK

DODAJ DO KOSZYKA

CENNIK I INFORMACJE

ZAMÓW INFORMACJE
O NOWOŚCIACH

ZAMÓW CENNIK

CZYTELNIA

FRAGMENTY KSIĄŻEK ONLINE

Excel 2002 PL. Księga eksperta

Autorzy: Kathy Ivens, Conrad Carlberg

Tłumaczenie: Krzysztof Masłowski

ISBN: 83-7197-824-3

Tytuł oryginału: [Excel 2002: The Complete Reference](#)

Format: B5, stron: 704

Microsoft Excel to najpopularniejsza aplikacja biurowa, używana wszędzie tam, gdzie przetwarzane są dane liczbowe: w firmach, szkołach, na wyższych uczelniach i w placówkach naukowych. Zakres możliwości Excela jest szeroki: od prostych zestawień przez skomplikowane obliczenia statystyczne, aż do zaawansowanych aplikacji, korzystających z danych dostępnych w innych programach pakietu Office. Stąd potrzeba książki, która obejmie swoim zakresem całą bogatą funkcjonalność najnowszej wersji tego programu, Excela 2002.

Po przeczytaniu „Excel 2002 PL Księgi Eksperta”, nie będziesz czuł się jak skazaniec, uwięziony za kratkami arkusza kalkulacyjnego. Przeciwnie, to Ty uzyskasz władzę nad Excelem. Książka stanowi także podstawę do zdobycia certyfikatu Microsoft Office User Specialist, który stanowi cenione na rynku pracy potwierdzenie Twojego profesjonalizmu.

Wszystko o Excelu, czego możesz kiedykolwiek potrzebować.

- Podstawy: interfejs użytkownika, wprowadzanie i formatowanie danych, korzystanie z plików
- Praca z arkuszami kalkulacyjnymi, drukowanie
- Zarządzanie danymi, sortowanie i filtrowanie
- Tworzenie zaawansowanych formuł
- Generowanie wykresów i dodawanie grafiki do arkusza
- Tabele przestawne i korzystanie z Solvera
- Importowanie danych do Excela
- Korzystanie ze skoroszytów
- Generowanie plików HTML
- Pisanie makr i programowanie w Visual Basic for Applications
- Uzyskiwanie dostępu do zewnętrznych baz danych

„Excel 2002 PL. Księga eksperta” to książka dla oszczędnych. Dowiesz się z niej, jak oszczędzić swój czas, wykorzystując w maksymalny sposób możliwości Excela 2002. Oszczędzisz także miejsce na półce: książka przedstawia wszystkie funkcje programu, od podstawowych, po najbardziej zaawansowane. To jedyna książka o Excelu 2002, jakiej będziesz kiedykolwiek potrzebował.

Spis treści

Wstęp	19
Część I Zaczynamy	23
Rozdział 1. Podstawy	25
Okno Excela	25
Okienko zadań	26
Arkusze	26
Poruszanie się w oknie	26
Zmiana rozmiaru i zamykanie okna arkusza	27
Paski narzędzi	27
Pasek menu	28
System pomocy	30
Korzystanie ze stron pomocy	32
Korzystanie z kart w oknie pomocy	33
Sterowanie asystentem	36
Korzystanie z pomocy w sieci WWW	37
Wykrywanie i naprawianie uszkodzeń	37
Dostosowywanie menu i pasków narzędzi	37
Dodanie do paska nowego przycisku	38
Usuwanie przycisku z paska narzędzi	38
Tworzenie własnego paska narzędzi	38
Dostosowywanie przycisków na pasku narzędzi	39
Pożyteczne zmiany konfiguracji	40
Rozdział 2. Wprowadzanie informacji	41
Wprowadzanie danych	41
Wprowadzanie tekstu	41
Wprowadzanie liczb	42
Data i czas	43
Edycja danych	48
Usuwanie zawartości komórki	48
Zmiana zawartości komórki	49
Stosowanie komentarzy	50
Wstawianie komentarzy	50
Edycja komentarzy	50
Oglądanie komentarzy	51
Usuwanie komentarza	51

Sprawdzanie poprawności danych.....	51
Wybieranie dozwolonego typu danych	52
Wyświetlanie komunikatów podczas wprowadzania danych.....	53
Ostrzeganie o błędnym typie danych	53
Sterowanie sposobem wyświetlania danych.....	55
Formatowanie liczb	55
Formatowanie znaków	58
Obracanie tekstu	61
Wcięcie tekstu	62
Stosowanie stylów	63
Definiowanie stylu przez przykład.....	63
Definiowanie stylu od podstaw	64
Modyfikacja stylu.....	64
Usuwanie stylu	64
Zastosowanie stylu	64
Poprawianie wyników działania stylu.....	65
Sprawdzanie pisowni.....	66
Wybieranie zakresu sprawdzania	66
Działanie korektora	66
Korzystanie z autokorekty.....	67
Rozdział 3. Praca z plikami	69
Zapisywanie plików.....	69
Zapisywanie skoroszytu po raz pierwszy	70
Ustawianie opcji pliku.....	72
Zapisywanie informacji podsumowujących.....	73
Wyłączenie ze skoroszytu informacji osobistych	75
Ponowne zapisywanie pliku	75
Korzystanie z autozapisywania	76
Otwieranie plików	77
Otwieranie istniejącego pliku.....	77
Tworzenie nowego skoroszytu.....	78
Korzystanie z polecenia Zapisz jako	79
Zapisywanie jako pliku HTML	80
Zamykanie skoroszytów	81
Wysyłanie do pojedynczych odbiorców i adresatów list dyskusyjnych.....	81
Skoroszyty Excela i korzystanie z poczty elektronicznej	81
Wysyłanie skoroszytu według listy wysyłkowej	84
Wysyłanie poczty do folderu programu Exchange.....	87
Otwieranie plików tekstowych	88
Rozdział 4. Dane	91
Przesuwanie i kopiowanie	91
Przesuwanie i kopiowanie zawartości.....	91
Przesuwanie i kopiowanie komórek.....	92
Opcje wklejania.....	93
Schowek Office	93
Stosowanie poleceń Cofnij i Ponów	97
Stosowanie polecenia Przejdź do	98
Stosowanie polecenia Wklej specjalnie.....	101

Praca z wieloma arkuszami	103
Przechodzenie z arkusza na arkusz	103
Zmiana nazw arkuszy	103
Wstawianie i usuwanie arkuszy	104
Przesuwanie i kopiowanie arkuszy	104
Łączenie skoroszytów	105
Stosowanie autowypełniania	106
Automatyczne kopiowanie danych	106
Automatyczne kopiowanie formuł	106
Automatyczne wypełnianie ciągiem danych	106
Stosowanie list wbudowanych	107
Tworzenie własnych list autowypełniania	107
Wymuszenie rezygnacji z autowypełniania	108
Znajdowanie i zamienianie danych	109
Znajdowanie	109
Znajdowanie wszystkich wystąpień ciągu znaków	109
Stosowanie symboli wieloznacznych (znaków globalnych)	110
Stosowanie dodatkowych kryteriów znajdowania	111
Zamiana	112
Rozdział 5. Struktura arkusza	115
Dodawanie kolumn, wierszy i komórek	115
Zrozumienie ograniczeń dotyczących kolumn i wierszy	115
Dodawanie kolumn	116
Dodawanie wierszy	117
Dodawanie komórek	117
Usuwanie kolumn, wierszy i komórek	120
Ukrywanie kolumn i wierszy	121
Ukrywanie kolumn	121
Ukrywanie wierszy	121
Odkrywanie kolumn i wierszy	122
Blokowanie okienek	123
Zmiana szerokości kolumny i wysokości wiersza	124
Zmiana szerokości kolumny	124
Zmiana wysokości wiersza	125
Automatyczne formatowanie kolumn i wierszy	128
Stosowanie autoformatowania	129
Ograniczanie autoformatowania	130
Stosowanie formatowania warunkowego	131
Powielanie cech formatowania za pomocą malarza formatów	134
Nagłówki i stopki	134
Stosowanie predefiniowanych nagłówków i stopek	134
Tworzenie własnego nagłówka i stopki	135
Dopracowanie szczegółów nagłówka i stopki	136
Stosowanie konspektów	137
Przygotowanie arkusza dostosowanego do konspektu	137
Automatyczne tworzenie konspektu	137
Ręczne tworzenie konspektu	139
Wyświetlanie konspektów	140

Stosowanie widoków	140
Tworzenie widoku	140
Wybieranie widoku	141
Usuwanie widoku	141
Rozdział 6. Drukowanie	143
Stosowanie okna dialogowego Ustawienia strony	143
Ustawianie opcji na karcie Strona	143
Ustawianie marginesów	145
Ustawianie opcji na karcie Arkusz	145
Podgląd wydruku	148
Podział na strony	150
Wstawianie podziału strony	151
Korzystanie z polecenia Podgląd podziału stron	151
Usuwanie podziału stron	152
Widoki użytkownika	152
Tworzenie widoku użytkownika	153
Usuwanie widoku	153
Drukowanie dokumentu	154
Użycie przycisku narzędziowego Drukuj	154
Użycie okna dialogowego Drukuj	154
Drukowanie do pliku	156
Część II Analiza danych	159
Rozdział 7. Zarządzanie danymi	161
Rozumienie list	161
Projektowanie list	162
Wprowadzanie danych do list	162
Filtrowanie list	164
Stosowanie autofiltru	165
Filtrowanie zaawansowane	169
Sortowanie danych	171
Zrozumienie kryteriów sortowania	171
Stosowanie prostych schematów sortowania	172
Stosowanie zaawansowanych schematów sortowania	172
Sortowanie rekordów z formułami	175
Stosowanie scenariuszy	177
Tworzenie scenariusza	178
Scalanie scenariuszy	181
Korzystanie z raportów scenariuszy	181
Praktyczne zastosowanie Menedżera scenariuszy w biznesie	183
Rozdział 8. Formuły	187
Wprowadzanie formuł: wartości, komórki i operatory	187
Wprowadzanie i edycja formuł	188
Korzystanie z paska formuły	188
Wprowadzanie adresu komórki	188
Formuły i proste operatory	189

Adresy względne, bezwzględne i mieszane	191
Adresy względne	191
Adresy bezwzględne	193
Adresy mieszane	195
Cykliczne zmienianie typu adresów	196
Łącza w formułach, adresowanie zewnętrzne i trójwymiarowe	197
Tworzenie łącza	197
Tworzenie łączy zewnętrznych	198
Aktualizowanie łączy	199
Stosowanie łączy zewnętrznych do odzyskiwania danych z uszkodzonych plików	199
Tworzenie odwołań trójwymiarowych	200
Inspekcja formuł	202
Znajdowanie poprzedników i komórek zależnych	202
Znajdowanie nieprawidłowych danych	204
Postępowanie z błędami w formułach	205
Sprawdzanie błędów	206
Śledzenie formuł	214
Rozdział 9. Funkcje wbudowane	219
Funkcje i ich argumenty	219
Argumenty funkcji	220
Kategorie funkcji	222
Zagnieżdżanie funkcji	239
Zagnieżdżanie funkcji matematycznych	240
Zagnieżdżanie funkcji tekstowych	241
Zagnieżdżanie funkcji logicznych	241
Zagnieżdżanie funkcji Wyszukiwania i adresu	242
Zagnieżdżanie funkcji matematycznych	243
Wstawianie funkcji	245
Rozdział 10. Zaawansowane stosowanie formuł	247
Specyfika formuł tablicowych	247
Edycja formuły tablicowej	248
Sumy warunkowe	248
Kiedy należy stosować wprowadzenie tablicowe?	250
Funkcje, które wymagają wprowadzenia tablicowego	250
Formuły, których składniki wymagają wprowadzenia tablicowego	253
Formuły zwracające wiele wartości	258
Stosowanie nazw	258
Nadawanie nazw wartościom stałym	259
Nazwy zakresów	260
Nazywanie formuł	264
Nazywanie zakresów definiowanych dynamicznie	266
Stosowanie funkcji w formułach tablicowych	269
Znajdowanie powtórzonych wartości	270
Obróbka wartości tekstowych	274
Rozdział 11. Wykresy	279
Użycie kreatora wykresów	279
Uruchomienie kreatora	279
Weryfikacja wyboru danych przedstawianych na wykresie	280

Wybieranie położenia i opcji wykresu	281
Zmianianie wykresu	281
Typy wykresów	282
Zrozumienie odmiennego użycia osi i innych różnic w wykresach:	
kolumnowym, słupkowym, liniowym i punktowym (XY)	282
Sumowanie do 100% w wykresach: kołowym i pierścieniowym	284
Porównanie wymiarów w wykresach warstwowym i radarowym	284
Wykresy giełdowe	286
Trzy osie wartości: wykres bąbelkowy	288
Różnorodność prezentacji danych na wykresach: walcowym, stożkowym i ostrosłupowym	290
Tworzenie wykresów powierzchniowych	290
Używanie wykresów niestandardowych	292
Wybieranie właściwego typu wykresu	293
Wykresy własne użytkownika	294
Podglądanie wydruku i drukowanie wykresów	294
Opcje wykresów	295
Osie	295
Dodawanie tytułów	297
Dodawanie legendy	298
Kiedy używać siatki wartości	299
Pokazywanie słupków błędów	300
Tabele danych na wykresie	302
Etykiety danych	303
Linie trendu	304
Rozdział 12. Rysowanie obiektów	311
Używanie paska narzędzi Rysowanie	311
Tworzenie kształtów	314
Wstawianie kształtów	314
Modyfikacja kształtów	315
Wstawianie clipartów	319
Wybieranie clipartu	320
Manipulowanie clipartami	322
Przesuwanie, zmiana wielkości i manipulowanie obrazami	324
Użycie obiektów WordArt	324
Tworzenie obiektu WordArt	324
Modyfikowanie obiektów WordArt	326
Stosowanie kształtów trójwymiarowych	327
Dodawanie tekstu do kształtów	328
Praca z warstwami	329
Grupowanie elementów graficznych	330
Rozdział 13. Tabele przestawne	333
Części składowe tabeli przestawnej	333
Pola i elementy	333
Opcje podsumowania	337
Pola i elementy obliczeniowe	341
Kreator tabel przestawnych	345
Ustawianie opcji tabeli przestawnej	351
Źródła danych tabel przestawnych	357

Manipulowanie tabelami przestawnymi	361
Przestawianie tabeli	361
Zachowanie formatów	362
Grupowanie elementów	363
Odświeżanie danych i pamięć podręczna	365
Wykresy przestawne	367
Rozdział 14. Szukaj wyniku i Solver,	
czyli „nie matura lecz chęć szczerą zrobi z Ciebie oficera”	371
Szukaj wyniku	372
Określenie problemu	372
Polecenie Szukaj wyniku i przyczyny jego błędnego działania	376
Korzystanie z Solvera	377
Instalowanie Solvera	377
Przygotowanie arkusza do użycia Solvera	377
Tworzenie planu działania Solvera	378
Budowanie arkusza dla Solvera	380
Używanie okna dialogowego Solver - Parametry	381
Oglądanie wyników	384
Zapisywanie parametrów Solvera	384
Używanie raportów Solvera	386
Problemy z Solverem i ich rozwiązywanie	386
Część III Świat zewnętrzny	387
Rozdział 15. Dostęp do danych	389
Importowanie danych do arkusza	389
Określanie źródła danych	390
Określanie kwerendy	392
Rekapitulacja procesu pobierania danych ze źródła zewnętrznego	397
Zrozumienie znaczenia opcji kwerend	398
Opcje źródła danych	398
Właściwości zakresu danych zewnętrznych	402
Importowanie danych z istniejących źródeł	406
Rozdział 16. Udostępnianie skoroszytów	411
Zabezpieczanie skoroszytów	411
Nadanie hasła zabezpieczającego przed otwarciem	412
Użycie hasła zabezpieczającego skoroszytu przed otwarciem	413
Nadanie hasła zabezpieczającego przed zmianami	414
Użycie hasła zabezpieczającego przed zmianami	414
Zmiana haseł	415
Ochrona skoroszytów i arkuszy	415
Korzystanie z podmenu Ochrona	415
Ochrona arkusza	416
Ochrona skoroszytu	420
Korzystanie z udostępnionych skoroszytów	421
Zrozumienie ograniczeń wynikających z udostępnienia skoroszytu	422
Konfigurowanie udostępnionego skoroszytu	422
Korzystanie ze skoroszytów udostępnionych	427

Rozdział 17. Korzystanie z technologii sieci Web 431

Praca ze skoroszytami w formacie HTML	431
Podglądanie plików HTML.....	432
Zapisywanie w formacie HTML	432
Zapisywanie grafiki w pliku HTML	434
Wybieranie opcji sieci Web	434
Otwieranie skoroszytu HTML	440
Otwieranie interaktywnego skoroszytu HTML.....	440
Manipulowanie zawartością komórek w oknie przeglądarki	441
Używanie okna dialogowego	442
Stosowanie hiperłączy	443
Stosowanie hiperłączy do przechodzenia wewnątrz skoroszytu.....	443
Stosowanie hiperłączy do wychodzenia poza skoroszyt.....	446
Stosowanie hiperłączy jako poleceń i przycisków narzędziowych.....	447
Stosowanie kwerend sieci Web	449
Konfigurowanie kwerendy sieci Web.....	450
Formatowanie importowanych danych	451
Uruchamianie kwerendy i postępowanie z uzyskanymi danymi	452
Zapisywanie kwerend sieci Web.....	454
Korzystanie z predefiniowanych kwerend Microsoftu	454

Część IV Rozszerzanie możliwości Excela za pomocą VBA.....455**Rozdział 18. Automatyzacja zadań powtarzalnych..... 457**

Rejestrowanie, zapisywanie i uruchamianie makropoleceń	458
Rejestrowanie makra	458
Opcje zapisywania makr	461
Zapisywanie makra	463
Uruchamianie makra	464
Tworzenie własnych makr	465
Edycja makropoleceń	466
Śledzenie kodu krok po kroku	470
Uruchamianie makropoleceń za pomocą przycisku na pasku narzędzi.....	475

Rozdział 19. Edytor Visual Basic a i model obiektów Excela 481

Wyświetlanie i używanie okien Edytora VBA	481
Okno Eksploratora projektu	482
Okno właściwości	483
Okno kodu	485
Okno formularzy	485
Inne okna	486
Przeglądarka obiektów czyli Object Browser	491
Moduły.....	493
Formularze użytkownika	495
Użycie paska Toolbox	496
Dostęp do dodatkowych kontrolek.....	499

Rozdział 20. Pisanie podprogramów	501
Kiedy używamy podprogramów	502
Pobieranie danych od użytkownika	502
Warunkowe wyprowadzanie wyników	502
Ułatwianie życia użytkownikowi	503
Przekazywanie zmiennych do podprogramów	506
Zmienne na poziomie procedury i na poziomie modułu	507
Przekazywanie przez referencje	509
Przekazywanie przez wartość	511
Typy zmiennych	511
Zmienne typu Variant	513
Zmienne obiektowe	514
Zmienne tablicowe	519
Stosowanie w podprogramie bloków With, pętli, funkcji i komórek	520
Rozdział 21. Pisanie funkcji	525
Pisanie funkcji własnych użytkownika przeznaczonych do użycia w arkuszu	525
Struktura funkcji użytkownika	526
Tablicowe funkcje użytkownika	529
Udostępnienie funkcji użytkownika w oknie dialogowym Wstawianie funkcji	534
Funkcje użytkownika przeznaczone do stosowania tylko w kodzie programowym	538
Rozdział 22. Sterowanie wejściem za pomocą formularzy	543
Projektowanie formularza	543
Pokazywanie, ukrywanie i zamykanie formularza	543
Kontrolki na formularzach	545
Inicjowanie kontroltek	553
Zdarzenia kontroltek	554
Rozdział 23. Techniki posługiwania się tablicami VBA	559
Deklarowanie i wypełnianie tablic VBA	560
Ustalanie rozmiarów tablicy	560
Wypełnianie tablicy	562
Pobieranie danych z arkusza	562
Przechodzenie pętli po komórkach zakresu	563
Przypisanie zakresu do tablicy	567
Wprowadzanie danych do arkusza	568
Wypełnianie całego zakresu jedną instrukcją	568
Zapisywanie tablicy za pomocą pętli	569
Typy danych definiowane przez użytkownika	570
Deklarowanie przez użytkownika własnego typu danych	571
Ograniczenia typów zdefiniowanych przez użytkownika	572
Sortowanie tablic	574
Proste sortowanie przez wymianę	575
Sortowanie tablicy w pętli	576
Użycie VBA do sterowania skoroszytami	577
Sortowanie arkuszy w skoroszytcie	578
Działania na tablicach i funkcje wbudowane arkusza	579
Działania na wykresach za pomocą kodu VBA	580

Rozdział 24. Używanie obiektów dostępu do danych (DAO) 583

Manipulowanie danymi za pomocą DAO	583
Zrozumienie obiektów Recordsets	584
Używanie obiektów Dynaset Recordset.....	585
Używanie obiektów Recordset typu Snapshot	586
Używanie obiektów Recordset typu Table.....	587
Obiekty Recordset oparte na kwerendach	589
Określanie kolejności rekordów w kwerendzie	592
Poruszanie się wewnątrz obiektu Recordset.....	592
Pobieranie danych rekord po rekordzie.....	593
Pobieranie danych en masse za pomocą metody CopyFromRecordset	595
Znajdowanie rekordów za pomocą obiektów dostępu do danych (DAO).....	596
Używanie kwerend parametrycznych	596
Inne działania na obiektach Recordset	598

Dodatki.....603**Dodatek A Funkcje Excela..... 605**

Funkcje bazy danych	605	
DAVERAGE	BD.ŚREDNIA	606
DCOUNT	BD.ILE.REKORDÓW	606
DCOUNTA	BD.ILE.REKORDÓW.A	606
DGET	BD.POLE.....	606
DMAX	BD.MAX	607
DMIN	BD.MIN.....	607
DPRODUCT	BD.ILOCZYN	607
DSTEY	BD.ODCH.STANDARD.....	607
DSTDEVP	BD.ODCH.STANDARD.POPUL	607
DSUM	BD.SUMA	608
DVAR	BD.WARIANCJA	608
DVARP	BD.WARIANCJA.POPUL	608
GETPIVOTDATA	WEZDANETABELI	608
Funkcje daty i czasu	609	
DATE	DATA	609
DATEVALUE	DATA.WARTOŚĆ.....	609
DAY	DZIEŃ	609
DAYS360	DNI.360	609
EDATE.....	.....	610
EOMONTH.....	.....	610
HOUR	GODZINA	611
MINUTE	MINUTA	611
MONTH	MIESIĄC.....	611
NETWORKDAYS.....	.....	611
NOW	TERAZ	612
SECOND	SEKUNDA	612
TIME	CZAS.....	612
TIMEVALUE	CZAS.WARTOŚĆ	612
TODAY	DZIŚ	613
WEEKDAY.....	.....	613

WORKDAY	613
YEAR	613
YEARFRAC	613
Funkcje inżynierskie	614
Funkcje finansowe	615
ACCRINT	616
ACCRINTM	616
AMORDEGRC i AMORLINC	617
COUPDAYBS	617
COUPDAYS	618
COUPDAYSNC	618
COUPNCD	619
COUPNUM	619
COUPPCD	620
CUMIPMT	620
CUMPRINC	620
DB	621
DDB	621
DISC	622
DOLLARDE	622
DOLLARFR	622
DURATION	623
EFFECT	623
FV	624
FVSCHEDULE	624
INTRATE	624
IPMT	625
IRR	625
MDURATION	625
MIRR	626
NOMINAL	626
NPER	627
NPV	627
ODDFPRICE	627
ODDFYIELD	628
ODDLPRICE	629
ODDLYIELD	629
PMT	630
PPMT	630
PRICE	631
PRICEDISC	631
PRICEMAT	632
PV	632
RATE	633
RECEIVED	633
SLN	634
SYD	634
TBILLEQ	634
TBILLPRICE	635
TBILLYIELD	635

VDB	635
XIRR	636
XNPV	636
YIELD	637
YIELDDISC	637
YIELDMAT	638
Funkcje informacyjne	638
Funkcje logiczne	639
Funkcje wyszukiwania i adresu	640
Funkcje matematyczne	641
Funkcje statystyczne	643
AVEDEV	643
AVERAGE	644
AVERAGEA	644
BETADIST	644
BATAINV	644
BINOMDIST	645
CHIDIST	645
CHIINV	645
CHITEST	646
CONFIDENCE	646
CORREL	646
COUNT	647
COUNTA	647
COVAR	647
CRITBINOM	647
DEVSQ	648
EXPONDIST	648
FDIST	648
FINV	648
FISHER	649
FISHERINV	649
FORECAST	649
FREQUENCY	649
FTEST	650
GAMMADIST	650
GAMMAINV	650
GAMMALN	650
GEOMEAN	651
GROWTH	651
HARMEAN	651
HYPGEOMDIST	651
INTERCEPT	652
KURT	652
LARGE	652
LINEST	652
LOGEST	653
LOGINV	653
LOGNORMDIST	653
MAX	654
ODCH.ŚREDNIE	643
ŚREDNIA	644
ŚREDNIA.A	644
ROZKŁAD.BETA	644
ROZKŁAD.BETA.ODW	644
ROZKŁAD.DWUM	645
ROZKŁAD.CHI	645
ROZKŁAD.CHI.ODW	645
TEST.CHI	646
UFNOŚĆ	646
WSP.KORELACJI	646
ILE.LICZB	647
ILE.NIEPUSTYCH	647
KOWARIANCJA	647
PRÓG.ROZKŁAD.DWUM	647
ODCH.KWADRATOWE	648
ROZKŁAD.EXP	648
ROZKŁAD.F	648
ROZKŁAD.F.ODW	648
ROZKŁAD.FISHER	649
ROZKŁAD.FISHER.ODW	649
REGLINX	649
CZĘSTOŚĆ	649
TEST.F	650
ROZKŁAD.GAMMA	650
ROZKŁAD.GAMMA.ODW	650
ROZKŁAD.LIN.GAMMA	650
ŚREDNIA.GEOMETRYCZNA	651
REGEXPW	651
ŚREDNIA.HARMONICZNA	651
ROZKŁAD.HIPERGEOM	651
ODCIĘTA	652
KURTOZA	652
MAX.K	652
REGLINP	652
REGEXPP	653
ROZKŁAD.LOG.ODW	653
ROZKŁAD.LOG	653
MAX	654

MAXA	MAX.A	654
MEDIAN	MEDIANA	654
MIN	MIN	654
MINA	MIN.A	655
MODE	WYST.NAJCZĘŚCIEJ	655
NEGBINOMDIST	ROZKŁAD.DWUM.PRZEC	655
NORMDIST	ROZKŁAD.NORMALNY	655
NORMINV	ROZKŁAD.NORMALNY.ODW	656
NORMSDIST	ROZKŁAD.NORMALNY.S	656
NORMSINV	ROZKŁAD.NORMALNY.S.ODW	656
PEARSON.....	.....	656
PERCENTILE	PERCENTYL	657
PERCENTRANK	PROCENT.POZYCJA	657
PERMUT	PERMUTACJE	657
POISSON	ROZKŁAD.POISSON	657
PROB	PRAWDPD	658
QUARTILE	KWARTYL	658
RANK	POZYCJA	658
RSQ	R.KWADRAT	659
SKEW	SKOŚNOŚĆ	659
SLOPE	NACHYLENIE	659
SMALL	MIN.K.....	659
STANDARDIZE	NORMALIZUJ.....	660
STDEV	ODCH.STANDARDOWE	660
STDEVA	ODCH.STANDARDOWE.A	660
STDEVP	ODCH.STANDARD.POPUL	660
STDEVPA	ODCH.STANDARD.POPUL.A	661
STEYX	REGBLSTD.....	661
TDIST	ROZKŁAD.T.....	661
TINV	ROZKŁAD.T.ODW	661
TREND	REGLINW.....	662
TRIMMEAN	ŚREDNIA.WEWN	662
TTEST	TEST.T	662
VAR	WARIANCJA.....	662
VARA	WARIANCJA.A.....	663
VARP	WARIANCJA.POPUL	663
VARPA	WARIANCJA.POPUL.A	663
WEIBULL	ROZKŁAD.WEIBULL	663
ZTEST	TEST.Z	664
Funkcje tekstowe	.....	664
CHAR	ZNAK	664
CLEAN	OCZYŚĆ	664
CODE	KOD.....	664
CONCATENATE	ZŁĄCZ.TEKSTY	665
DOLLAR	KWOTA	665
EXACT	PORÓWNAJ	665
FIND	ZNAJDŹ	665
FIXED	ZAOKR.DO.TEKST	666
LEFT	LEWY.....	666
LEN	DŁ	666

LOWER	LITERY.MAŁE.....	666
MID	FRAGMENT.TEKSTU	667
PROPER	Z.WIELKIEJ.LITERY	667
REPLACE	ZASTĄP	667
REPT	POWT	667
RIGHT	PRAWY.....	668
SEARCH	SZUKAJ.TEKST	668
SUBSTITUTE	PODSTAW	668
T		669
TEXT	TEKST	669
TRIM	USUŃ.ZBĘDNE.ODSTĘPY.....	669
UPPER	LITERY.WIELKIE	669
VALUE	WARTOŚĆ.....	669
Funkcje i Visual Basic		670
Obiekt Application.WorksheetFunction.....		670
Dodatek Analysis ToolPak.....		673
Skorowidz		677

Rozdział 16.

Udostępnianie skoroszytów

Excel umożliwia *udostępnianie skoroszytów*¹, co oznacza zezwolenie na jednoczesne korzystanie z tego samego skoroszytu przez wielu użytkowników. Możesz też innym użytkownikom pozwolić na dostęp do Twoich arkuszy bez włączania opcji udostępniania. W obu przypadkach należy korzystać z funkcji nadzorujących dostęp do skoroszytu i zabezpieczających go przed zniszczeniem. Istnieje wiele metod chronienia skoroszytu i nadzorowania dostępu innych użytkowników.

W tym rozdziale zostaną omówione wszystkie cechy dotyczące dwóch sposobów udostępniania arkusza — przekazywania go jednemu użytkownikowi lub zezwalania na jednoczesny dostęp wielu osób.

Zabezpieczanie skoroszytów

Zapewne przy wielu okazjach jesteś proszony o wprowadzenie danych do skoroszytów przygotowanych przez inne osoby — i odwrotnie, być może zdarza się, że prosisz innych o wpisanie czegoś do skoroszytu przygotowanego przez Ciebie. Jeżeli arkusz ma w firmie wędrować od osoby do osoby, musisz użyć pewnych zabezpieczeń, aby nie powrócił do Ciebie w stanie totalnego chaosu.

Nie możesz tracić kontroli nad tym:

- ◆ kto będzie mógł dokonywać zmian;
- ◆ kto będzie mógł przeglądać skoroszyt bez prawa wprowadzania zmian.

Niektóre skoroszyty muszą przejść przez ręce wielu osób w firmie. Typowe przykłady to dane budżetowe, raporty finansowe, scenariusze i inne dokumenty, na które składają się dane kompletowane z różnych źródeł. Umożliwienie dostępu do skoroszytu przez sieć oznacza ryzyko udostępnienia danych wszystkim, którzy zobaczą nazwę pliku w folderze na dysku, zaś przekazywanie pliku zapisanego na dyskietce też nie zabezpiecza przed dostaniem się danych w niepowołane ręce. Każdy, kto dostanie dyskietkę w ręce, będzie mógł odczytać dane.

---

¹ W niektórych książkach „udostępnianie” jest nazywane „współużytkowaniem”. „Udostępnianie” lepiej brzmi po polsku, zaś „współużytkowanie”, czyli wspólne jednoczesne używanie, jest dokładniejszym tłumaczeniem angielskiego „sharing”. W słowie „udostępnianie” ztraca się element jednoczesności używania. Ponieważ w Excelu 2002, poleceniem nadającym skoroszytowi tę cechę jest *Narzędzia/Udostępnij skoroszyt*, zdecydowałem się używać nazwy „udostępnianie” — *przyp. tłum.*

Istnieją dwa poziomy zabezpieczenia danych w skoroszytcie. Możesz zażądać, by jedynie upoważnione osoby mogły:

- ♦ otworzyć skoroszyt,
- ♦ dokonać zmian w skoroszytcie.

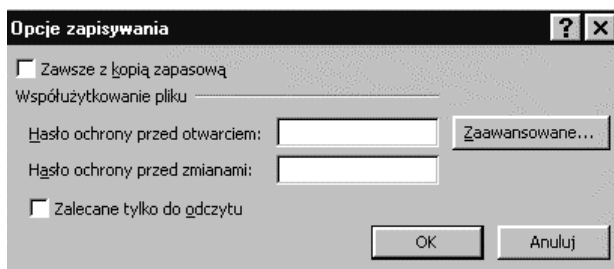
Możesz także zabezpieczyć skoroszyt przed zmianami przez nadanie plikowi atrybutu *tylko do odczytu*. Nie jest to jednak pewne zabezpieczenie, gdyż każdy użytkownik, który wie, jak to zrobić, może usunąć tego rodzaju blokadę.

Skoroszyt zabezpieczamy przed dostępem i modyfikacjami, przypisując plikowi hasło. Ustanawiamy je za pomocą okna dialogowego, które ukazuje się po wybraniu polecenia *Plik/Zapisz jako*. Jeżeli plik jest zapisywany po raz pierwszy, również użycie polecenia *Plik/Zapisz* lub naciśnięcie przycisku *Zapisz* na pasku narzędzi *Standardowy* spowoduje wyświetlenie tego samego okna dialogowego *Zapisz jako*.

Oto sposób na zabezpieczenie pliku hasłem za pomocą okna dialogowego *Zapisz jako*:

1. Jeżeli zapisujesz ten skoroszyt po raz pierwszy, wybierz folder i wpisz nazwę pliku. Jeżeli skoroszyt ten był już zapisany, nie ma potrzeby zmieniania ani folderu, ani nazwy.
2. Naciśnij przycisk *Narzędzia* i z rozwiniętego menu wybierz *Opcje ogólne*.
3. W oknie dialogowym *Opcje zapisywania* (rysunek 16.1) wybierz jeden z dwóch poziomów zabezpieczenia hasłem (omówione w kolejnych podrozdziałach).

Rysunek 16.1.

Nadanie hasła zabezpieczającego przed otwarciem

Możesz zażądać, aby użytkownik przed otwarciem skoroszytu wpisywał hasło. W tym celu wypełnij pole *Hasło ochrony przed otwarciem* (rysunek 16.1). Znaki wpisywanego hasła będą wyświetlane w postaci gwiazdek, aby ktoś obserwujący Twój monitor nie mógł hasła podejrzeć.

- ♦ Hasło może zawierać od 1 do 15 znaków.
- ♦ Używaj liter albo cyfr, albo ich kombinacji.
- ♦ Odróżniane są wielkie i małe litery. Hasło *CzterySpusty* różni się od hasła *czterySpusty*.

Po wpisaniu hasła i naciśnięciu *OK* zostanie wyświetlone okno dialogowe *Potwierdź hasło*. Ponownie wpisz to samo hasło i naciśnij *OK*. Jeżeli nie będzie ono identyczne z hasłem podanym poprzednio, wrócisz do okna *Opcje zapisywania*, by powtórzyć proces nadawania hasła.

Jeżeli masz kłopoty z potwierdzeniem hasła, być może jest ono zbyt skomplikowane. Pamiętaj, że Ty również będziesz musiał je wpisywać, aby otworzyć skoroszyt, więc nadaj hasło, które będziesz potrafił wpisywać bez ryzyka pomyłki.

Po wpisaniu i potwierdzeniu hasła naciśnij przycisk *Zapisz* w oknie dialogowym *Zapisz jako*, aby zapisać skoroszyt wraz z hasłem.

Jeżeli zapomnisz hasła, nie będziesz mógł otworzyć skoroszytu. Excel nie został wyposażony w jakąkolwiek funkcję umożliwiającą skasowanie zabezpieczenia hasłem, a Microsoft nie oferuje żadnego programu umożliwiającego złamanie zabezpieczenia. Istnieją programy innych producentów ponoć umożliwiające odczytanie hasła².

Użycie hasła zabezpieczającego skoroszyt przed otwarciem

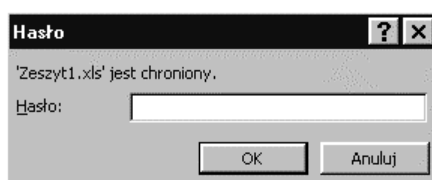
Hasło zabezpieczające podaj osobie, która ma być uprawniona do otwierania skoroszytu.

Warto przestrzegać kilku zdroworozsądkowych reguł dotyczących haseł. Warto je powtórzyć, choć są oczywiste. Nie zostawiaj kartek z hasłem na swoim lub czyimś biurku ani nie przylepiaj ich do monitora. Nie wykrzykuj hasła z jednego końca korytarza na drugi. Lepszym rozwiązaniem jest wysłanie hasła e-mailem, oczywiście, jeżeli adresat nie udostępnia innym swojej skrzynki poczty elektronicznej. Nie używaj jako haseł imion i dat urodzenia, również czytanych wspak, gdyż od sprawdzenia tej możliwości zaczynają wszyscy komputerowi włamywacze³.

Jeżeli ktokolwiek spróbuje otworzyć skoroszyt zabezpieczony hasłem, zostanie wyświetlone okno dialogowe *Hasło* (rysunek 16.2).

Rysunek 16.2.

Wpisz hasło i naciśnij *OK*.

² Nie ponoć, tylko naprawdę. Sam z takich programów korzystałem, więc nie można tego zabezpieczenia uważać za pewne — *przyp. tłum.*

³ Z rozmowy dwóch informatyków:

— Czy nie sądzisz, że używanie przez ciebie imienia psa jako hasła jest dość niebezpieczne?

— Chyba nie. Dlaczego ci się nie podoba #&RekS35_aZor? — *przyp. tłum.*

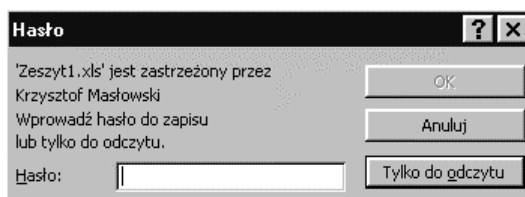
Jeżeli wpiszesz hasło nieprawidłowe, pojawi się komunikat informujący o tym. Naciśnij *OK*, aby się go pozbyć, po czym wróć do okna dialogowego *Otwórz*, by zacząć od początku.

Kto nie zna hasła, nie będzie mógł otworzyć skoroszytu. W ten sposób możesz go udostępnić jedynie wybranym osobom, którym podasz hasło. Nie pomogą również różne sztuczki w rodzaju tworzenia łącza z innego skoroszytu lub programu. Trzeba znać hasło.

Nadanie hasła zabezpieczającego przed zmianami

Niezależnie od tego, czy zostało nadane hasło zabezpieczające przed otwarciem, możesz zabezpieczyć skoroszyt przed wprowadzaniem zmian. Jeżeli arkusz zostanie zabezpieczony obydwooma hasłami, przy otwieraniu najpierw pojawi się okno, do którego należy wpisać hasło chroniące przed otwarciem (rysunek 16.2), a potem okno z polem do wpisania hasła chroniącego przed modyfikacjami (rysunek 16.3).

Rysunek 16.3.⁴

Aby nadać hasło zabezpieczające przed modyfikacjami, wydaj polecenie *Plik/Zapisz jako* i w otwartym oknie dialogowym naciśnij przycisk *Narzędzia*, po czym z rozwiniętego menu wybierz *Opcje ogólne*.

Gdy zostanie otwarte okno dialogowe *Opcje zapisywania* (rysunek 16.1), wypełnij pole *Hasło ochrony przed zmianami* i naciśnij *OK*. Ponownie wpisz hasło w polu okna dialogowego *Potwierdź hasło* i naciśnij *OK*. Następnie zapisz plik.

Nie używaj tego samego hasła do zabezpieczenia przed otwarciem i przed zmianami. Pamiętaj, że przed otwarciem pliku zostaniesz poproszony o wpisanie obu hasła.

Użycie hasła zabezpieczającego przed zmianami

Podczas otwierania pliku, który zabezpieczono hasłem przed modyfikacjami, pojawi się okno dialogowe *Hasło* pokazane na rysunku 16.3. Komunikat w oknie informuje, iż jeżeli hasło nie zostanie wpisane, możliwe jedynie będzie otwarcie pliku w trybie *Tylko do odczytu*.

Po rozpoczęciu wpisywania hasła przycisk *OK* stanie się aktywny.

Jeżeli użytkownik nie zna hasła, może nacisnąć przycisk *Anuluj*, co oznacza rezygnację z otwarcia pliku, lub przycisk *Tylko do odczytu*, co spowoduje otwarcie pliku w trybie, w którym nie będzie możliwe zapisanie żadnych zmian.

⁴ Komunikat jest nieudolnym tłumaczeniem wersji angielskiej: „Enter password for write access, or open read only”. Aby go zrozumieć, trzeba być przyzwyczajonym do „microsoftowej nowomowy”, albo po prostu wiedzieć, o co chodzi — *przyp. tłum.*

W pliku otwartym tylko do odczytu użytkownik będzie mógł wykonać dowolne zmiany, ale zmieniony plik nie będzie mógł być zapisany pod oryginalną nazwą w oryginalnym folderze. Naciśnięcie przycisku *Zapisz* lub wybranie polecenia *Plik/Zapisz* spowoduje wyświetlenie okna komunikatu pokazanego na rysunku 16.4.

Rysunek 16.4.

Naciśnięcie *OK* spowoduje wyświetlenie okna dialogowego *Zapisz jako*, za pomocą którego będziesz mógł zapisać zmieniony skoroszyt pod inną nazwą lub w innym folderze. Excel zaproponuje domyślną nazwę pliku; na przykład dla pliku ze standardową nazwą *Zeszyt1.xls* zaproponuje nazwę *Kopia Zeszyt1.xls*.

Zmiana haseł

Jeżeli zechcesz zmienić jedno lub oba hasła, wykonaj te same czynności co przy nadawaniu haseł. Wyczyść istniejące hasło i wpisz nowe. Gdy je potwierdzisz i zapiszesz plik, nowe hasło stanie się obowiązującym. Nie zapomnij poinformować o zmianie osoby zainteresowane.

Ochrona skoroszytów i arkuszy

Excel umożliwia stosowanie jeszcze jednego poziomu zabezpieczeń, użytecznego wówczas, gdy chcemy udostępnić skoroszyt większej liczbie użytkowników, ale ograniczyć możliwości ich działania. Ochrona, o której mowa, jest niezależna od zabezpieczeń omówionych w poprzednim podrozdziale. To, co nazywamy *ochroną*, pozwala na wybranie elementów skoroszytu, które mają pozostać niezmienione. Nieupoważnione osoby nie będą mogły w nie ingerować. Jest to ochrona bardziej wybiórcza niż ogólne zabezpieczenia za pomocą haseł.

Korzystanie z podmenu Ochrona

Polecenia dotyczące ochrony są dostępne w menu podrzędnym, wyświetlanym poleceniem *Narzędzia/Ochrona*. Znajdziesz tam następujące polecenia:

- ♦ *Chroń arkusz*. Pozwala na ochronę wybranych elementów arkusza.
- ♦ *Chroń skoroszyt*. Pozwala na ochronę struktury arkusza i na konfigurację okna.
- ♦ *Chroń i udostępnij skoroszyt*. Służy do konfiguracji ochrony udostępnionego skoroszytu i do udostępnienia go innym (zobacz dalej podrozdział „Korzystanie ze udostępnionych skoroszytów”).

Ochrona arkusza

Aby włączyć ochronę bieżącego arkusza, wybierz polecenie *Narzędzia/Ochrona/Chroń arkusz*. Zostanie wyświetlone okno dialogowe *Chronienie arkusza* pozwalające na wybranie potrzebnych opcji ochrony.

Obecnie masz o wiele więcej możliwości wyboru opcji chronienia arkusza niż w poprzednich wersjach Excela. Korzystając z opcji dostępnych w oknie *Chronienie arkusza*, wybierz zakres czynności, które będą mogli wykonywać wszyscy użytkownicy chronionego arkusza. Jeżeli Twoim systemem operacyjnym jest Windows 2000, będziesz mógł przygotować odrębne zestawy zezwoleń dla różnych użytkowników.

Znaczenie opcji Zablokuj i Ukryj

Ważne, abys przed włączeniem ochrony arkusza zrozumiał znaczenie opcji *Zablokuj* i *Ukryj*.

Domyślnie wszystkie komórki są zablokowane, co jednak nie ma żadnego znaczenia dopóty, dopóki ochrona arkusza nie zostanie włączona. Po włączeniu ochrony nie będzie można dokonywać zmian w komórkach zablokowanych. Jeżeli chcesz, aby w części komórek było możliwe dokonywanie zmian, musisz je odblokować przed włączeniem ochrony arkusza.

Chcesz, na przykład, aby pracownica mogła zmieniać zapis w komórkach zawierających jej personalia: imię, nazwisko, telefon, adres e-mailowy itd., ale by nie mogła ingerować w zapis komórek dotyczących jej pensji i obowiązków.

Dodatkowo możesz ukryć komórki zawierające formuły, ale faktycznie nastąpi to dopiero po włączeniu ochrony arkusza.

Oto sposób na odblokowanie komórek i ukrycie formuł:

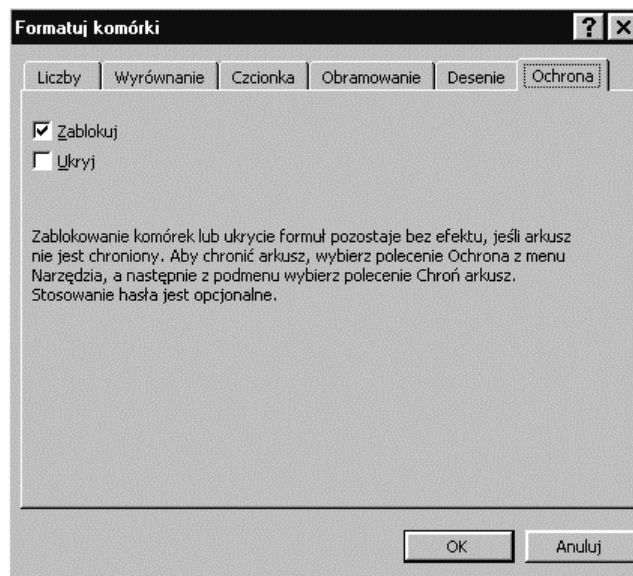
1. W arkuszu zaznacz komórki przeznaczone do odblokowania lub zawierające formuły, które chcesz ukryć.
2. Wybierz polecenie *Format/Komórki*.
3. W oknie dialogowym *Formatuj komórki* (rysunek 16.5) kliknij zakładkę karty *Ochrona* (nie zobaczysz jej, jeżeli ochrona arkusza będzie już włączona).
4. Kliknięciem usuń znacznik opcji *Zablokuj*.
5. Aby ukryć formuły, kliknięciem wstaw znacznik opcji *Ukryj*

Ukrycie formuły nie oznacza ukrycia wyniku. Załóżmy, że komórka *A1* zawiera formułę:

=9/3

Wynik obliczenia jest wyświetlany w komórce, a formuła — na pasku formuły. Jeżeli włączysz opisaną powyżej opcję ukrywania formuł, po czym włączysz ochronę arkusza, wynik w komórce będzie nadal widoczny, ale pasek formuły będzie pusty.

Rysunek 16.5.

Jeżeli wybierzesz polecenie *Narzędzia/Opcje* i na karcie *Widok* włączysz opcję *Formuły*, również w komórkach — zamiast wyników — zostaną wyświetlone formuły. Wówczas, po ukryciu formuł i włączeniu ochrony, zostaną one ukryte nie tylko na pasku formuły lecz również w komórkach.

Obiekty graficzne — tak samo jak komórki — są domyślnie zablokowane i — podobnie jak w przypadku komórek — to zablokowanie nie ma znaczenia do czasu włączenia ochrony. Aby odblokować element graficzny, przed włączeniem ochrony należy go zaznaczyć, a następnie wybrać polecenie *Format/<typ obiektu graficznego>* (na przykład autokształt lub pole tekstowe), po czym na karcie *Ochrona* wyłączyć opcję *Zablokowane*.

Teraz już jesteś przygotowany do włączenia ochrony arkusza.

Opcje ochrony arkusza

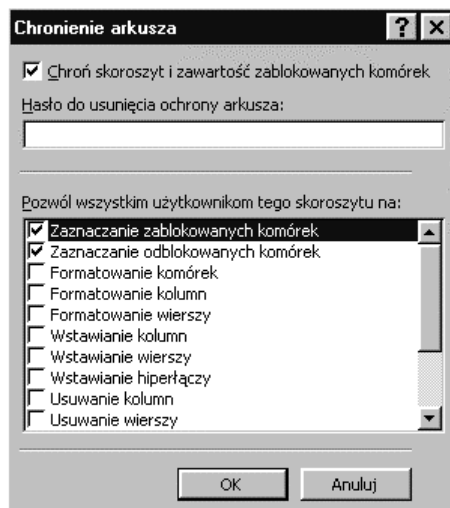
Po wybraniu polecenia *Narzędzia/Ochrona/Chroni arkusz* zostaje wyświetlone okno dialogowe *Chronienie arkusza* pokazane na rysunku 16.6.

Czynności, które wszyscy użytkownicy będą mogli wykonywać w chronionym arkuszu, możesz dostosować do potrzeb i określić przez włączenie i wyłączenie wybranych opcji w polu *Pozwól wszystkim użytkownikom tego skoroszytu na*⁵. Poniżej omówimy rezultaty włączenia poszczególnych opcji z tej listy:

⁵ Mamy kolejny błąd w tłumaczeniu. Nazwa pola *Allow all users of this worksheet to* powinna być przetłumaczona na *Pozwól wszystkim użytkownikom arkusza na*. Również w tym przypadku jedynie tłumaczenie jest błędne; opcje z listy w tym polu określają zakres ochrony arkusza — *przyp. tłum.*

Rysunek 16.6.

Po wyłączeniu opcji
Chroń skoroszyt
i zawartość
zablokowanych
komórek przycisk OK
przestaje być aktywny⁶

- ♦ *Zaznaczanie zablokowanych komórek.* Użytkownik może zaznaczać zablokowane komórki, ale nie może ich modyfikować. Włączenie tej opcji powoduje automatyczne włączenie opcji *Zaznaczanie odblokowanych komórek*. Zakłada się, że skoro zezwalasz użytkownikom na zaznaczanie komórek zablokowanych, tym bardziej nie masz nic przeciwko temu, by mogli zaznaczać komórki niezablokowane.
- ♦ *Zaznaczanie odblokowanych komórek.* Dowolne komórki odblokowane przed otwarciem tego okna dialogowego mogą być zaznaczane i zmieniane. Wyłączenie tej opcji spowoduje automatyczne wyłączenie opcji *Zaznaczanie zablokowanych komórek*. Jeżeli nie chcesz, by użytkownicy mogli zaznaczać niezablokowane komórki, tym bardziej będziesz przeciwny, by mogli to robić z zablokowanymi.

Jeżeli odblokujesz grupę komórek, by użytkownicy mogli wpisywać w nie dane, naciskanie klawisza *Tab* będzie powodować przechodzenie od jednej odblokowanej do innej odblokowanej komórki z pominięciem komórek zablokowanych.

Jeżeli wyłączysz obie opcje: *Zaznaczanie zablokowanych komórek* i *Zaznaczanie odblokowanych komórek*, nie pozwolisz użytkownikowi na zaznaczenie czegokolwiek w arkuszu, łącznie z wierszami i kolumnami. W konsekwencji tego niemożliwe będzie włączenie opcji zezwalających na wykonywanie innych czynności. Na przykład *Formatowanie komórek* może być wykonywane tylko wtedy, gdy komórki można zaznaczyć.

- ♦ *Formatowanie komórek.* Włącz tę opcję, aby zezwolić użytkownikom na zmienianie formatu komórek. (Przypominamy, że po włączeniu ochrony arkusza karta *Ochrona* nie jest dostępna w oknie dialogowym *Formatuj komórki*, więc użytkownicy nie będą mogli odblokować komórek lub wyłączyć ukrywania formuł).

⁶ Nazwa opcji *Protect worksheet and contents of locked cells* została błędnie przetłumaczona. Właściwe tłumaczenie to *Chroń arkusz i zawartość zablokowanych komórek*. Na szczęście, jedynie w tłumaczeniu pomyłono skoroszyt z arkuszem — działanie jest prawidłowe — *przyp. tłum.*

- ♦ *Formatowanie kolumn i Formatowanie wierszy.* Włącz tę opcję, aby zezwolić użytkownikom na zmianę szerokości kolumn lub wysokości wierszy oraz na ich ukrywanie i odkrywanie (o ukrywaniu i odkrywaniu wierszy pisaliśmy w rozdziale 5.).
- ♦ *Wstawianie kolumn i Wstawianie wierszy.* Włącz odpowiednią opcję, aby zezwolić użytkownikom na wstawianie kolumn lub wierszy.
- ♦ *Wstawianie hiperłączy.* Włącz tę opcję, aby zezwolić na wstawianie hiperłączy.
- ♦ *Usuwanie kolumn i Usuwanie wierszy.* Włącz tę opcję, aby zezwolić na usuwanie kolumn lub wierszy.

Choć niewidoczne na rysunku 16.6, dostępne są jeszcze następujące opcje:

- ♦ *Sortowanie.* Włączenie tej opcji umożliwia użytkownikowi sortowanie danych w komórkach niezablokowanych. Jeżeli polecenie *Dane/Sortuj* zostaje wydane w chwili, gdy zaznaczona jest tylko jedna komórka, Excel rozszerza zaznaczenie na wszystkie sąsiadujące komórki zawierające dane. Załóżmy, że dane są wpisane do komórek *A1:B5*, ale tylko komórki *A1:A5* nie będą blokowane. Gdy po włączeniu ochrony arkusza zaznaczymy, powiedzmy, komórkę *A3* i wydamy polecenie *Dane/Sortuj*, Excel nie będzie mógł rozszerzyć zaznaczenia sortowanego bloku na wszystkie sąsiednie komórki zawierające dane, więc wyświetli komunikat, że zadanie jest niewykonalne. Rozwiązaniem jest zaznaczenie zakresu niezablokowanych komórek przed rozpoczęciem sortowania.
- ♦ *Używanie autofiltru.* Pomimo nazwy, włączenie tej opcji umożliwia użytkownikom korzystanie zarówno z *Autofiltru*, jak i z *Filtru zaawansowanego*.
- ♦ *Używanie raportów tabeli przestawnej.* Jeżeli opcja ta jest włączona, użytkownik może manipulować tabelami przestawnymi: odświeżać dane, przestawiać tabelę lub modyfikować ją w inny sposób.

Manipulując tabelami przestawnymi, możesz zniszczyć dane, również w komórkach zablokowanych. Excel wygeneruje ostrzeżenie, gdy wystąpi tego rodzaju zagrożenie, niemniej jednak jest to łamanie zabezpieczenia komórek zablokowanych.

- ♦ *Edytowanie obiektów.* Jeżeli arkusz zawiera obiekty (na przykład pola tekstowe, obrazy lub pliki stworzone za pomocą innych programów), to włączenie tej opcji umożliwia użytkownikowi ich edycję, przesuwanie i usuwanie.
- ♦ *Edytowanie scenariuszy.* Włączenie tej opcji pozwala użytkownikom na modyfikowanie i usuwanie scenariuszy należących do arkusza. Jej wyłączenie uniemożliwia oglądanie scenariuszy ukrytych oraz zmienianie i usuwanie zablokowanych, ale nie przeszkadza w tworzeniu nowych.

Stosowanie hasła ochrony

Hasło wpisywane w polu *Hasło do usunięcia ochrony arkusza* w oknie dialogowym *Chronienie arkusza* (rysunek 16.6) ma dość ograniczony zasięg w porównaniu z hasłem, które musimy wpisać, aby móc otworzyć lub modyfikować skoroszyt.

Służy jedynie do zabezpieczenia przed wyłączeniem ochrony arkusza. Bez niego każdy mógłby znieść ochronę arkusza, wybierając polecenie *Narzędzia/Ochrona/Nie chronić arkusza* (patrz następny podrozdział).

Wyłączanie ochrony arkusza

Po włączeniu ochrony w podmenu *Narzędzia/Ochrona* polecenie *Chroń arkusz* zostaje zamienione na polecenie *Nie chroń arkusza*. Wybranie go powoduje wyłączenie ochrony arkusza. Jeżeli ochrona była zabezpieczona hasłem, zostaniesz poproszony o wpisanie go.

Zezwolenie wybranym użytkownikom na dostęp do zablokowanych komórek

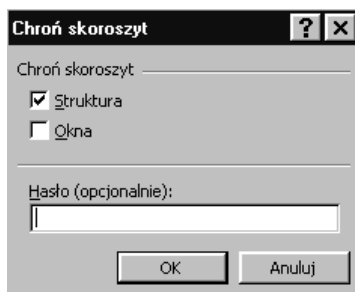
Jeżeli Twoim systemem operacyjnym jest Windows 2000, możesz różnym użytkownikom zezwolić na dostęp do różnych pojedynczych komórek i zakresów. Aby to zrobić, wykonaj następujące czynności:

1. Jeżeli arkusz jest zablokowany, odblokuj go.
2. Wybierz polecenie *Narzędzia/Ochrona/Zezwalaj użytkownikom na edycję zakresów*.
3. Naciśnij przycisk *Nowy*. W oknie dialogowym *Nowy zakres* wpisz nazwę zakresu, podaj tworzące go komórki i hasło dostępu.
4. Naciśnij przycisk *Zezwolenia*, a następnie przycisk *Dodaj*. Klikaniem wybierz użytkowników, którzy mają otrzymać dostęp do zakresu i kliknij *OK*.
5. Kliknij *OK*, aby powrócić do okna dialogowego *Zezwalanie użytkownikom na edycję zakresów*. Powtarzając polecenia od 1. do 4., możesz udostępnić inne zakresy.
6. Jeżeli chcesz, aby Excel w oddzielnym skoroszycie zapisał informacje o udostępnieniu zakresów, włącz opcję *Wklej informacje o uprawnieniach do nowego skoroszytu*. W skoroszycie tym zostaną zapisane następujące dane: nazwy skoroszytu i arkusza, nazwa zakresu, zakres komórek, czy zakres jest chroniony hasłem oraz użytkownicy i grupy.
7. Naciśnij *OK*, jeżeli ochronę arkusza chcesz włączyć później, lub *Chroń arkusz*, by włączyć ją od razu.

Ochrona skoroszytu

Aby chronić elementy skoroszytu, wybierz polecenie *Narzędzia/Ochrona/Chroń skoroszyt* i w oknie dialogowym *Chroń skoroszyt* (rysunek 16.7) wybierz potrzebne opcje.

Rysunek 16.7.
Domyślnie struktura jest chroniona, a okna nie

Ochrona struktury skoroszytu

Ochrona struktury nie pozwala użytkownikowi:

- ♦ wyświetlać ukrytych arkuszy,
- ♦ przesuwać arkuszy,
- ♦ usuwać arkuszy,
- ♦ ukrywać arkuszy,
- ♦ zmieniać nazw arkuszy,
- ♦ wstawiać nowych arkuszy,
- ♦ wstawiać arkuszy wykresów,
- ♦ przesuwać arkuszy do innych skoroszytów,
- ♦ kopiować arkuszy do innych skoroszytów,
- ♦ wyświetlać danych źródłowych komórek z obszaru danych tabeli przestawnej,
- ♦ wyświetlać stron tabeli przestawnej na oddzielnych arkuszach,
- ♦ tworzyć raportów podsumowujących za pomocą *Menedżera scenariuszy*.

Użytkownicy mogą za pomocą kreatora wykresów tworzyć wykresy osadzone w arkuszu.

Ochrona okien skoroszytu

Włączenie opcji *Okna* w oknie dialogowym *Chroń skoroszyt* zabezpiecza przed zmianą rozmiarów i pozycji okien skoroszytu.

Opcja *Hasło* ma takie same cechy jak w przypadku ochrony arkuszy.

Korzystanie z udostępnionych skoroszytów

Wspólne używanie arkusza z jednoczesnym dostępem kilku użytkowników oznacza konieczność ścisłej współpracy. W przypadku wielu arkuszy jest to bardzo wygodne. Na przykład arkusz służący do śledzenia realizacji projektu jest często otwierany jednocześnie przez wiele osób, które uaktualniają zapisane w nim dane. To samo dotyczy arkusza budżetowego, zwłaszcza gdy jest tworzony przez kilka oddziałów wprowadzających różne dane. Właściwie każdy arkusz, którego dane są wprowadzane i aktualizowane przez wiele osób, powinien być arkuszem udostępnionym, gdyż w takim przypadku trudno jest uniknąć jednoczesnego otwierania przez wielu użytkowników.

Zrozumienie ograniczeń wynikających z udostępnienia skoroszytu

Aby z udostępnionych skoroszytów można było bezproblemowo korzystać, trzeba było wprowadzić pewne ograniczenia. Jeżeli skoroszyt jest oznaczony jako przeznaczony do wspólnego użytkowania, nie można:

- ♦ scalać komórek,
- ♦ wstawiać i usuwać bloków komórek,

Można wstawiać i usuwać kolumny i wiersze.

- ♦ zmieniać menu,
- ♦ wstawiać hiperłączy,
- ♦ usuwać arkuszy⁷,
- ♦ tworzyć formatów warunkowych,
- ♦ tworzyć lub zmieniać kryteriów poprawności danych,
- ♦ tworzyć lub zmieniać obiektów graficznych (nie można używać narzędzi do rysowania),
- ♦ tworzyć lub zmieniać hiperłączy,
- ♦ nadawać, zmieniać lub usuwać haseł,
- ♦ tworzyć lub zmieniać scenariuszy,
- ♦ grupować danych i tworzyć konspektów,
- ♦ tworzyć automatycznych sum pośrednich,
- ♦ tworzyć tabel,
- ♦ tworzyć tabel przestawnych,
- ♦ tworzyć, zmieniać i dołączać makropolecenia oraz zmieniać formularzy.

Lista zdaje się być długa, ale nie ma tu wielu ograniczeń uniemożliwiających wykonywanie czynności, które są powodem wspólnego użytkowania skoroszytu. Najczęstszą przyczyną korzystania z tej możliwości jest konieczność oglądania i wprowadzania danych.

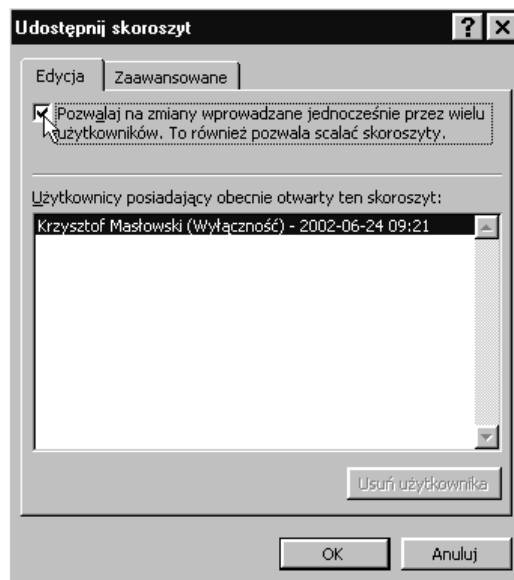
Konfigurowanie udostępnionego skoroszytu

Aby możliwe było jednoczesne korzystanie z arkusza przez kilku użytkowników, musi on zostać oznaczony jako udostępniony. Wybierz polecenia *Narzędzia/Udostępnij skoroszyt*, co spowoduje wyświetlenie okna dialogowego pokazanego na rysunku 16.8.

---

⁷ Wstawianie arkuszy jest także niemożliwe — *przyp. tłum.*

Rysunek 16.8.

Zacznij od włączenia opcji *Pozwalaj na zmiany wprowadzane jednocześnie przez wielu użytkowników*, co spowoduje uaktywnienie opcji na karcie *Zaawansowane*. Zauważ, że Twoja nazwa użytkownika⁸ jest wyświetlana na liście osób używających w danej chwili danego skoroszytu. Gdy skoroszyt zostanie udostępniony, na tej liście pojawią się nazwy wszystkich użytkowników sieci, którzy ten skoroszyt otworzą.

Aby wyłączyć udostępnianie skoroszytu, otwórz go, wybierz polecenie *Narzędzia/Ochrona/Nie chroń udostępnionego skoroszytu*. Potem wybierz polecenie *Narzędzia/Udostępni skoroszyt* i na karcie *Edycja* wyłącz opcję *Pozwalaj na zmiany...* Jeżeli w czasie wykonywania tej operacji arkusz jest otwarty przez innego użytkownika, przy próbie zapisania zobaczy on komunikat, że arkusz przestał być dostępny.

Wyłączenie opcji udostępnienia spowoduje wyczyszczenie historii zmian.

Na karcie *Zaawansowane* (rysunek 16.9) wybierz opcje, których chcesz użyć, udostępniając skoroszyt.

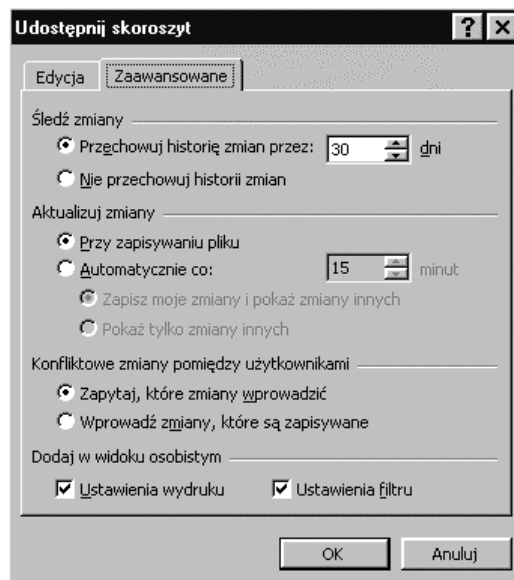
Śledzenie zmian w udostępnionym skoroszytcie

Domyślnie włączona jest opcja zapisywania i przechowywania zmian dokonanych w udostępnionym skoroszytcie w ciągu ostatnich 30 dni. Możesz zmienić tę liczbę. Pamiętaj, że wyłączenie przechowywania historii zmian uniemożliwi Ci scalenie zmian zapisanych w wielu kopiach skoroszytu.

Niektóre zmiany nie są śledzone, nawet wówczas gdy zapisywanie historii zmian jest włączone. Są to:

⁸ Nazwę użytkownika możesz określić w polu opcji *Narzędzia/Opcje/Ogólne/Nazwa użytkownika*. W trakcie wspólnej pracy nad udostępnionym plikiem należy korzystać z nazw łatwych do zidentyfikowania. Najprostszym rozwiązaniem jest używanie imienia i nazwiska — *przyj. tłum.*

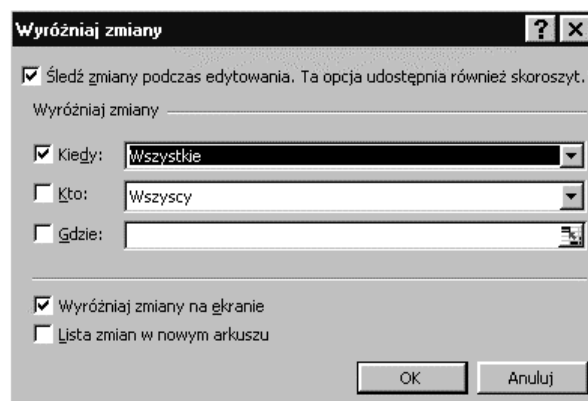
Rysunek 16.9.

- ◆ wstawianie i usuwanie arkuszy⁹,
- ◆ formatowanie komórek,
- ◆ ukrywanie i odkrywanie kolumn i wierszy,
- ◆ wstawianie i zmienianie komentarzy przypisanych do komórek,
- ◆ ponowne przeliczanie formuł po wprowadzeniu innej wartości do komórki poprzednika.

Możesz wybrać kilka sposobów śledzenia zmian. Wybierz polecenie *Narzędzia/Śledź zmiany/Wyróżnij zmiany*, aby wyświetlić okno dialogowe pokazane na rysunku 16.10.

Rysunek 16.10.

⁹ W podrozdziale „Zrozumienie ograniczeń wynikających z udostępnienia skoroszytu” autorzy twierdzili, zgodnie z prawdą, że nie jest możliwe usuwanie arkuszy z udostępnionego skoroszytu. Sprawdziłem i odnotowałem w przypisie, że wstawianie arkuszy również nie jest wtedy możliwe, więc nie wiem właściwie, jaka czynność w tym przypadku nie może być odnotowana w historii zmian — *przyp. thum.*

W oknie *Wyróżniaj zmiany* należy zwrócić uwagę na następujące cechy:

- ◆ Gdy okno dialogowe z danym aktywnym arkuszem jest wyświetlane po raz pierwszy, dostępna jest jedynie opcja *Śledź zmiany podczas edytowania*. Dopiero postawienie znacznika w polu kontrolnym tej opcji uaktywnia inne pola.
- ◆ Na ekranie Excel wyróżnia zmiany, otaczając komórkę obramowaniem i umieszczając symbol komentarza w jej górnym lewym rogu. Jeżeli chcesz, aby takie wyróżnienia były stosowane, włącz opcję *Wyróżniaj zmiany na ekranie*.
- ◆ Jeżeli chcesz, aby zmiany były nie tylko wyróżniane, lecz także (lub tylko) zapisywane w nowym arkuszu, włącz opcję *Lista zmian w nowym arkuszu*. Excel wstawi nowy arkusz o nazwie *Historia* i będzie w nim tworzył listę wszystkich zmian dokonanych w skoroszytcie. Tę opcję można włączyć jedynie wtedy, gdy arkusz został udostępniony i zapisany.

Podczas zapisywania skoroszytu Excel usuwa arkusz *Historia*. Możesz go odzyskać tylko przez ponowne włączenie opcji w oknie dialogowym *Wyróżniaj zmiany*. Spowodowane to jest faktem, że Excel nie uaktualnia raz stworzonego arkusza *Historia*. Jego kasowanie podczas zapisywania skoroszytu i konieczność odtwarzania wymuszają uaktualnianie listy zmian.

- ◆ Okna dialogowego *Wyróżniaj zmiany* możesz używać do udostępniania skoroszytu. Zwróć uwagę, że pełna nazwa pierwszej opcji w tym oknie to *Śledź zmiany podczas edytowania*. Ta opcja udostępnia również skoroszyt. Po jej włączeniu i naciśnięciu *OK* Excel konfiguruje skoroszyt jako udostępniony i wyświetla okno dialogowe *Zapisz jako*. Jeżeli jednak chcesz skorzystać z zaawansowanych opcji udostępniania, musisz użyć polecenia *Narzędzia/Udostępnij skoroszyt*.

Możesz zechcieć, żeby wyróżniane były jedynie zmiany dokonane w określonym czasie, po pewnym zdarzeniu. Aby tak się stało, powinieneś skorzystać z listy rozwijanej w polu *Kiedy*:

- ◆ *Wszystkie*. Wyróżnianie wszystkich wpisanych zmian.
- ◆ *Od ostatniego zapisu*. Wyróżnianie tylko zmian dokonanych po ostatnim zapisaniu skoroszytu.
- ◆ *Jeszcze nie przejrzone*. Wyróżnianie tylko zmian jeszcze nie przejranych
- ◆ *Od daty*. Wyróżnianie tylko zmian wykonanych w okresie zaczynającym się od wybranej daty.

Możesz zdecydować się na wyróżnianie jedynie zmian dokonywanych przez wybranych użytkowników. Z listy rozwijanej w polu *Kto* możesz wybrać następujące opcje:

- ◆ *Wszyscy*. Wyróżnianie zmian dokonanych przez wszystkich użytkowników.
- ◆ *Wszyscy poza mną*. Wyróżnianie zmian dokonanych przez innych użytkowników.
- ◆ *Wybrany użytkownik* (jego nazwa, na przykład imię i nazwisko). Lista użytkowników mających jednoczesny dostęp do skoroszytu jest wyświetlana na liście rozwijanej. Możesz wybrać tylko jednego z nich. Zmiany przez niego wykonane będą wyróżniane.

Możesz też użyć pola referencyjnego opcji *Gdzie*, aby wyznaczyć zakres komórek. Excel będzie wyróżniał jedynie zmiany dokonane w tym zakresie.

Trzy kryteria wyróżniania zmian: *Kiedy*, *Kto* i *Gdzie* nie wykluczają się wzajemnie, co oznacza, że możesz wybrać jedno, dwa, trzy lub nie wybierać żadnego.

Kryteria te mogą występować w wielu kombinacjach dających różne wyniki. Załóżmy na przykład, że wybierzesz *Wszystkie* w polu *Kiedy*, *Wszyscy* w polu *Kto*, a pole *Gdzie* pozostawisz puste. Wówczas zmiana dokonana przez Ciebie zostanie wyróżniona.

Rozważmy teraz przypadek, w którym wybierzesz *Wszystkie* w polu *Kiedy*, *Wszyscy poza mną* w polu *Kto*, a pole *Gdzie* pozostawisz puste. Opcja *Wszyscy poza mną* w polu *Kto* spowoduje, że pomimo wybrania *Wszystkie* w polu *Kiedy* zmiana dokonana przez Ciebie *nie* zostanie wyróżniona.

Uaktualnianie zmian w udostępnionym skoroszycie

Jeżeli wraz z grupą pracujecie jednocześnie nad udostępnionym skoroszycem, będziesz mógł potem wybrać jedną z kilku kombinacji opcji decydujących o sposobie zapisania zmian. Opcje te są dostępne w oknie dialogowym *Udostępnij skoroszyt* na karcie *Zaawansowane* (rysunek 16.9). Oto opis ich działania:

- ◆ *Przy zapisywaniu pliku*. Uaktualnienia zmian dokonanych przez innych użytkowników otrzymujesz przy każdym zapisywaniu pliku, przy czym za „zmiany dokonane” są uważane tylko te, które zostały zatwierdzone przez zapisanie pliku.

Jeżeli uważasz, że po wybraniu tej opcji zmiany nie są wystarczająco często aktualizowane, powinieneś zwiększyć częstotliwość zapisywania pliku i dopilnować, by inni robili to samo.

- ◆ *Automatycznie co x minut*. Twoje zmiany są zapisywane po upływie określonej liczby minut. Jeżeli wybierzesz tę opcję, musisz także wybrać jedną z opcji podrzędnych, określających, co ma się stać po otrzymaniu dokonanych zmian. Możesz nakazać automatyczne zapisywanie Twoich zmian i wyświetlanie zmian innych użytkowników, bądź tylko wyświetlanie zmian innych użytkowników.

Postępowanie ze zmianami konfliktowymi

W trakcie pracy grupowej może się zdarzyć, że Ty i inny użytkownik lub grupa użytkowników zmienicie zawartość tej samej komórki. Powstanie konflikt, chyba że wszyscy dokonali identycznej zmiany, co jest mało prawdopodobne. Kolejność zdarzeń w sytuacji konfliktowej jest następująca:

1. W udostępnionym skoroszycie Janek zmienia zawartość komórki *A1*. Asia również zmienia zawartość *A1*. Kolejność dokonania zmian nie ma znaczenia.
2. Asia zapisuje skoroszyt.
3. Janek naciska przycisk *Zapisz*, co powoduje rozpoczęcie procesu zapisywania skoroszytu.

Działanie z punktu 3. tworzy sytuację konfliktową. Konflikt powstaje jedynie wtedy, gdy jeden użytkownik próbuje trwale zmienić dane innego użytkownika.

Należy wówczas zdecydować, w jaki sposób Excel ma rozwiązać konflikt. Są dwie możliwości wyboru (patrz rysunek 16.9):

- ♦ *Zapytaj, które zmiany wprowadzić.* Wybierz tę opcję, jeżeli chcesz wyświetlić okno dialogowe, w którym będziesz mógł (zakładając, że jesteś Jankiem z powyższego przykładu) zdecydować, które zmiany zatwierdzić.
- ♦ *Wprowadź zmiany, które są zapisywane.* Wybranie tej opcji oznacza, że Twoje zmiany (znów zakładamy, że jesteś Jankiem) zwyciężą. Choć nie wynika to jasno z nazwy, opcja ta oznacza „wybierz moje”.

Konfigurowanie własnego widoku

Możesz zdecydować, co ma być zapisane i używane w Twoim własnym widoku (rysunek 16.9). Możesz zachować własne *Ustawienia wydruku* i *Ustawienia filtru*.

Informacje o ustawieniach wydruku znajdziesz w rozdziale 6., a informacje o filtrach — w rozdziale 7.

Po wybraniu wszystkich opcji w oknie dialogowym *Udostępnij skoroszyt* naciśnij przycisk *OK*. Excel wyświetli komunikat, że zamierza zapisać skoroszyt. Po naciśnięciu przycisku *OK* w oknie dialogowym *Zapisz jako* na pasku tytułowym Excela pojawi się napis [*Udostępniony*].

Nawiasem mówiąc, skoroszyty udostępnione najlepiej zapisywać na serwerze sieciowym lub w wybranych ogólnie dostępnych folderach. W przeciwnym razie będziesz musiał udostępnić folder na własnym dysku, a inni — by ten plik odnaleźć — będą zmuszeni przedzierać się przez rozgałęzienia Twojego drzewa folderów.

Korzystanie ze skoroszytów udostępnionych

Działania w skoroszycie udostępnionym wykonujesz w taki sam sposób jak w każdym innym. W przypadku, gdy kilku użytkowników dokona zmian w tej samej komórce, zostaną one zapisane w zależności od wybranej konfiguracji opcji określających zapisywanie zmian. Jeżeli nie będziesz „zwycięzcą”, Excel poinformuje Cię o tym.

Istnieje nieco skomplikowany związek między sposobem traktowania zmian w sytuacjach konfliktowych i naturą zmian. Załóżmy, że używasz skoroszytu udostępnionego razem z Jankiem i obaj otworzyliście go, gdy w komórce *A1* była wpisana wartość 5.

Janek wpisał do *A1* liczbę 12 i zapisał skoroszyt. Co się stanie dalej, zależy od tego, co Ty wpiszesz do *A1* i jakie opcje zostały wybrane na karcie *Zaawansowane* w oknie dialogowym *Udostępnij skoroszyt* (rysunek 16.9).

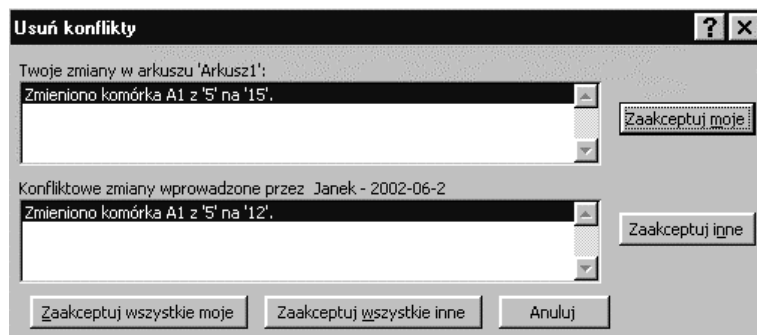
Zapytaj, które zmiany wprowadzić

Jeżeli wybrałeś tę opcję, podczas zapisywania arkusza mogą się zdarzyć trzy różne sytuacje:

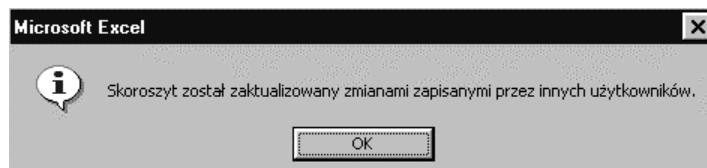
- ◆ Jeżeli do *A1* wpiszesz 15 i naciśniesz przycisk *Zapisz*, powstanie konflikt ze zmianą wprowadzoną przez Janka, który do tej samej komórki wpisał 12. Ponieważ wybrana jest opcja *Zapytaj, które zmiany wprowadzić*, pojawi się okno dialogowe *Usuń konflikty* (rysunek 16.11). Jeżeli zostanie wyświetlone wiele konfliktów, możesz wybrać rozwiązanie globalne lub dla każdego konfliktu decydować oddzielne.

Rysunek 16.11.

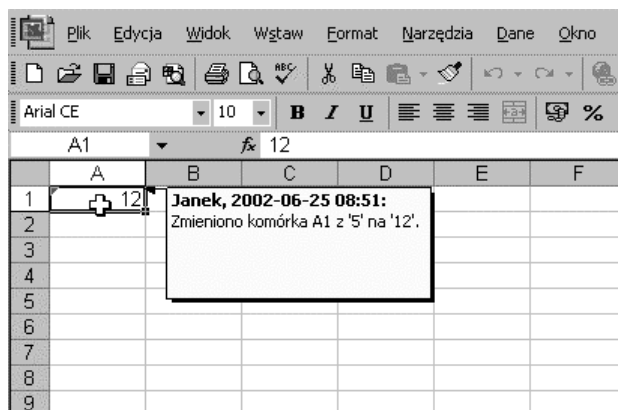
- ◆ Załóżmy, że nie zmieniłeś wartości w *A1*, pozostawiając tam starą wartość 5 i zapisałeś skoroszyt. Wówczas nie będzie konfliktu. Ponieważ nie zmieniłeś wartości w *A1*, Excel przyjmie, że może zaakceptować zmianę dokonaną w tej komórce przez innego użytkownika. Wartość 12 wprowadzona przez Janka do *A1* zostanie zapisana także w Twojej kopii skoroszytu, o czym zostaniesz poinformowany komunikatem pokazanym na rysunku 16.12.

Rysunek 16.12.

Zmieniona komórka zostanie wyróżniona w Twojej kopii skoroszytu, a po naprowadzeniu na nią kursora myszy zobaczysz przypisany do niej komentarz (rysunek 16.13).

Rysunek 16.13.

- ♦ Może się także zdarzyć, że dokonasz dokładnie takiej samej zmiany jak Janek, czyli do komórki *A1* wpiszesz 12. Wówczas również konflikt nie zostanie odnotowany i po zapisaniu skoroszytu zobaczysz taki sam komunikat jak w punkcie poprzednim (rysunek 16.12), informujący, że zostały zapisane zmiany wprowadzone przez innego użytkownika.

Wprowadź zmiany, które są zapisywane

Jeżeli wybierzesz tę opcję zamiast *Zapytaj, które zmiany wprowadzić*, w trakcie zapisywaniu arkusza również mogą się zdarzyć trzy różne sytuacje:

- ♦ Jeżeli do *A1* wpiszesz 15 i naciśniesz przycisk *Zapisz*, zostanie odnotowany konflikt z wartością 12 wpisaną przez Janka. Ponieważ wybrana jest opcja *Wprowadź zmiany, które są zapisywane*, nie zostanie wyświetlone ani okno dialogowe *Usuń konflikty* (rysunek 16.11), ani żaden komunikat *Skoroszyt został zaktualizowany...* (rysunek 16.12). Po prostu skoroszyt zostanie zapisany i wpisana przez Ciebie do *A1* liczba 15 zastąpi wpisana przez Janka liczbę 12.
- ♦ Jeżeli nie zmieniłeś wartości w *A1*, pozostawiając tam dotychczasową wartość 5, i zapisałeś skoroszyt, żaden konflikt nie powstanie i Excel nie będzie musiał wyświetlać żadnych pytań, ale po zapisaniu skoroszyt wygeneruje komunikat *Skoroszyt został zaktualizowany...*, a do *A1* zostanie wpisana wartość wprowadzona przez Janka.
- ♦ Jeżeli Ty i Janek wpiszeć do *A1* tę samą liczbę 12, również nie dojdzie do konfliktu. Żaden komunikat nie zostanie wyświetlony, a Excel zapisze Twoją zmianę. Zwróć uwagę, że w sytuacji, gdyby włączona była opcja *Zapytaj, które zmiany wprowadzić*, zostałyby wyświetlony komunikat *Skoroszyt został zaktualizowany...*

Z omówionych przykładów możemy wyciągnąć ogólny wniosek, że Excel odnotowuje konflikt, gdy dwóch użytkowników zmieni zawartość tej samej komórki skoroszytu udostępnionego i obaj zapiszą zmiany. Jeżeli nie nakażesz zapisania własnych zmian, w Twojej kopii skoroszytu zostaną zapisane zmiany wprowadzone przez innych użytkowników.

Decydowanie się na udostępnienie skoroszytu

Wszystko to wygląda dość zawile i takim jest w istocie, gdyż Excel pierwotnie nie był zaprojektowany jako aplikacja wielodostępowa. Udostępnianie skoroszytów zostało dodane w Excelu 97. Działa ono dobrze, jeżeli użytkowników jest niewielu.

Jeżeli jednak użytkownicy są liczni lub kilku z nich przez większość czasu ma otwarte arkusze, należy zastanowić się nad zmianą aplikacji na w pełni wielodostępową. Jedną z możliwości jest Access. Problemem jest tylko to, że wielu użytkowników jest dobrze obeznanych z interfejsem Excela, a tylko niewielka ich część swobodnie posługuje się narzędziami Accessa.